

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри економіки та
міжнародних економічних відносин
Протокол №3 від 06.09.2022 р.

Завкафедри

Ю. Г. Бочарова

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Проданова Л.В.
професор, д.е.н.,
Федотова Т.А.,
доцент, к.е.н.

2022 – 2023 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни денна/заочна форма навчання
Обов'язкова (для студентів спеціальності "Економіка") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова дисципліна
Семестр (весняний)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	32
Практичні / семінарські, годин	32
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	86
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	6,14
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Мета дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти сучасного наукового світогляду та системи спеціальних знань у сфері історії економіки та економічної думки.

Завдання дисципліни полягає в теоретичній і практичній підготовці здобувачів ВО у сфері історії економіки та економічної думки; формуванні вмій та навичок: осмислення еволюції економічного розвитку країн, основних напрямків як економічного розвитку, так й економічної думки, історичних зв'язків цих процесів; застосування теоретичних знань для пояснення еволюції економічного розвитку країн; аналізу та оцінки стану, динаміки та основних напрямків як економічного розвитку, так й економічної думки; презентації та валідації напрямків сучасного етапу економічного розвитку та розвитку економічної думки.

Предмет: форми організації господарства та різні аспекти господарського життя, спрямовані на забезпечення потреб суспільства, їх трактування, тобто економічні погляди та ідеї в їх історичній еволюції, що формувалися в світі протягом віків.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки.

Тема 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій.

Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н. е. - V ст. н.е.).

Тема 4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (V – XV ст.).

Тема 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI – перша половина XVII ст.).

Тема 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII - перша половина XIX ст.).

Тема 7. Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.).

Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.).

Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.).

Тема 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.).

Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX – початок XXI ст.).

Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці.

Тема 13. Формування засад ринкового господарства в Україні в період відновлення незалежності.

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

1) формування:

загальних програмних компетентностей:

здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

здатність до адаптації та дій в новій ситуації;

здатність бути критичним і самокритичним;

здатність приймати обґрунтовані рішення;

здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

фахових програмних компетентностей:

здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та

міжнародному рівнях;

розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки;

здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати;

розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави;

здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач;

здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин;

здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси;

здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів;

здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію;

здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення;

здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків;

2) досягнення програмних результатів навчання:

відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя;

знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки;

розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем;

застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади);

використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності;

пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки;

усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної

економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави;

вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин;

застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники;

демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;

вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки;

виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків;

використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність;

використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів;

оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами;

вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів;

демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах;

показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення;

демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей;

3) набуття **результатів навчання** (згідно Дублінських дескрипторів):

знання:

щодо виникнення, розвитку і змін економічних ідей у взаємозв'язку зі змінами і розвитком усього процесу суспільного прогресу;

історії господарської діяльності народів різних країн у той чи інший період соціально-економічного розвитку;

фундаментальних засад, які стали основою для розуміння політичної і духовної історії людства;

досвіду минулих поколінь із дослідженням суспільних проблем, які здійснюють суттєвий вплив на формування сучасної теорії та політики.

уміння/навички:

поглиблювати наукове мислення, створюючи власні теоретичні позиції;

запобігати повторенню теоретичних і практичних помилок;
 засвоювати теми курсу для використання знань в подальшій практичній діяльності;

формувати та розвивати навички творчого економічного мислення;

визначити роль та місце економіки провідних країн та економічної думки у світовому процесі економічного розвитку та економічної системи;

сформувати навички теоретичного аналізу економічних процесів і трактування їх як вітчизняними, так і західними економістами-теоретиками.

комунікація:

доносити знання з питань історії розвитку світової економіки та економічної думки до усіх зацікавлених осіб;

аргументувати щодо напрямів розвитку економічної політики країни опираючись на історичні приклади і факти;

відповідальність і автономія:

демонструвати соціальну відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень;

опанувати закономірності економічного розвитку, його особливості, зрозуміти логіку процесів, що відбуваються в сучасній вітчизняній економіці.

1. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усьо го	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Розвиток світової економіки і економічної думки (VIII ст. н.е. - перша половина XIX ст.)					
Тема 1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки	9	2	2	-	5
Тема 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій	7	2	2	-	3
Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до	10	2	2	-	6
Тема 4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (V - XV ст.)	13	4	4	-	5
Тема 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI - перша половина XVII ст.)	8	2	2	-	4
Тема 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII - перша половина XIX	13	4	4	-	5
Разом за змістовим модулем 1	60	16	16	0	28

1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 2. Розвиток світової економіки і економічної думки (перша половина XIX ст. - сучасний період)					
Тема 7. Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX - початок XX ст.)	16	4	4	-	8
Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX - початок XX ст.)	12	2	2	-	8
Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.)	12	2	2	-	8
Тема 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом	12	2	2	-	8
Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX - початок XXI ст.)	12	2	2	-	8
Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці	13	2	2	-	9
Тема 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст.)	13	2	2	-	9
Разом за змістовим модулем 2	90	16	16	0	58
Усього годин	150	32	32	0	86

2. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	2	3
1	Семінар-дискусія Предмет і метод історії економіки та економічної думки	2
2	Семінар-дискусія Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій	2
3	Семінар-дискусія Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н. е. - V ст. н.е.)	2
4	Семінар-дискусія Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (V – X ст.)	2
5	Семінар-дискусія Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (X – XV ст.)	2

1	2	3
6	Семінар-дискусія Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI – перша половина XVII ст.)	2
7	Семінар-дискусія Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII - XVIII ст.)	2
8	Семінар-дискусія Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (XVIII - перша половина XIX ст.)	2
9	Семінар-дискусія Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX с.)	2
10	Семінар-дискусія Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (початок XX ст.)	2
11	Семінар - дискусія Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.)	2
12	Семінар - дискусія Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.)	2
13	Семінар - дискусія Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.)	2
14	Семінар - дискусія Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX – початок XXI ст.).	2
15	Семінар - дискусія Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці	2
16	Семінар - дискусія Формування засад ринкового господарства в Україні в період відновлення незалежності.	2
Всього		32

5. Розподіл балів, які отримують студенти

- вид контролю: екзамен

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру(очна форма навчання)

№ теми практичного заняття	Аудиторна робота					Позаауди торна робота	Сума балів
	Тестові завда ння	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1							
Семінар 1			0,5				0,5
Семінар 2	1		0,5			1	2,5
Семінар 3	1		1				2
Семінар 4	1		1				2
Семінар 5	1		1				2
Семінар 6	1		1				2
Семінар 7	1		1				2
Семінар 8	1		1			1	3
Разом змістовий модуль 1	7	0	7	0	5	2	21
Змістовий модуль 2							
Семінар 9	2		1				3
Семінар 10	1		2				3
Семінар 11	2		1			1	4
Семінар 12	2		1			1	4
Семінар 13	1		2				3
Семінар 14	1		2				3
Семінар 15	1		1				2
Семінар 16	1		1				2
Разом змістовий модуль 2	11	0	11	0	5	2	29
Разом							50

Оцінювання студентів протягом семестру (заочна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
25	10	15		

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	